

(English)

**Bilkis Yakub Rasool's Statement
January 8, 2024**

As the Supreme Court bench of Justice B.V. Nagarathna and Justice Ujjal Bhuyan quashed the remission granted to the 11 men convicted of gang-raping Bilkis Bano and murdering 14 members of her family in 2002

Today is truly the New Year for me. I have wept tears of relief. I have smiled for the first time in over a year and half. I have hugged my children. It feels like a stone the size of a mountain has been lifted from my chest, and I can breathe again. This is what justice feels like. I thank the honourable Supreme Court of India for giving me, my children and women everywhere, this vindication and hope in the promise of equal justice for all.

I have said before, and I say again today, journeys like mine can never be made alone. I have had my husband and my children by my side. I have had my friends who have given me so much love at a time of such hate, and held my hand at each difficult turn. I have had an extraordinary lawyer, Advocate Shobha Gupta, who has walked with me unwaveringly for over 20 long years, and who never allowed me to lose hope in the idea of justice.

A year and half ago, on August 15, 2022, when those who had destroyed my family and terrorised my very existence, were given an early release, I simply collapsed. I felt I had exhausted my reservoir of courage. Until a million solidarities came my way. Thousands of ordinary people and women of India came forward. They stood with me, spoke for me, and filed PIL petitions in the Supreme Court. 6000 people from all over, and 8500 people from Mumbai wrote appeals; 10,000 people wrote an Open Letter, as did 40,000 people from 29 districts of Karnataka. To each of these people, my gratitude for your precious solidarity and strength. You gave me the will to struggle, to rescue the idea of justice not just for me, but for every woman in India. I thank you.

Even as I absorb the full meaning of this verdict for my own life, and for my children's lives, the *dua* that emerges from my heart today is simple – the rule of law, above all else and equality before law, for all.

**Bilkis Bano, Jan 8, 2024
(Issued through Adv. Shobha Gupta)**

(Gujarati)

બિલકિસ યાકુબ રસૂલનું નિવેદન

8 જાન્યુઆરી, 2024

જસ્ટિસ બી.વી. નાગરથના અને જસ્ટિસ ઉજ્જલ ભુયાનની સુપ્રીમ કોર્ટની બેન્ચે 2002માં બિલકિસ બાનો પર સામૂહિક બળાત્કાર અને તેના પરિવારના 14 સભ્યોની હત્યા કરનારા 11 દોષિત પુરુષોને આપવામાં આવેલી સજા માફીને રદ કરી દીધી છે.

આજે મારા માટે ખરેખર નવું વર્ષ છે. હું રાહતના આંસુ રડી છું. હું દોઢ વર્ષમાં પહેલીવાર હસી છું. મેં મારા બાળકોને ગળે લગાવ્યા છે. એવું લાગે છે કે મારી છાતી પરથી પહાડના કદ જેવો પથ્થર ઉપાડી લેવામાં આવ્યો છે, અને હું ફરીથી નિરાંતે શ્વાસ લઈ શકું છું. મને આ જ ન્યાય હોવાનો એહસાસ થાય છે. મને, મારા બાળકો અને તમામ સ્ત્રીઓને આ સમર્થન અને બધા માટે સમાન ન્યાયના વચનમાં આશા આપવા બદલ હું ભારતની માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતનો આભાર માનું છું.

મેં પહેલા પણ કહ્યું હતું અને આજે ફરી કહું છું કે મારા જેવી મુશ્કેલ સફર ક્યારેય એકલી ન થઈ શકે. મારી પાસે મારા પતિ અને મારા બાળકો છે. મારી પાસે મારા મિત્રો છે જેમણે મને આવા નફરતના માહોલમાં ખૂબ પ્રેમ આપ્યો છે, અને દરેક મુશ્કેલ પરિસ્થિતિમાં મારો હાથ પકડ્યો છે. મારી પાસે એક અસાધારણ વકીલ છે - એડવોકેટ શોભા ગુપ્તા, જેઓ 20 થી વધુ વર્ષો સુધી મારી સાથે નિરંતર ચાલ્યા છે, અને જેમણે મને ન્યાયના વિચારમાં ક્યારેય આશા ગુમાવવા દીધી નથી.

દોઢ વર્ષ પહેલાં, 15 ઓગસ્ટ, 2022 ના રોજ, જ્યારે મારા પરિવારને નષ્ટ કરનાર અને મારા અસ્તિત્વને આતંકિત કરનારાઓને વહેલી મુક્તિ આપવામાં આવી, ત્યારે હું સંપૂર્ણપણે ભાંગી પડી હતી. મને લાગ્યું કે મેં મારી બચેલી હિંમત અને આશા સંપૂર્ણપણે ગુમાવી દીધી છે, જ્યાં સુધી એક મિલિયન લોકોની એકતા મારો સહારો બની ને આવી. ભારતના હજારો સામાન્ય લોકો અને મહિલાઓ આગળ આવ્યા, તેઓ મારા સમર્થનમાં સાથે ઉભા રહ્યા અને મારા માટે બોલ્યા અને મારા માટે જાહેર હિત ની અરજીઓ (પીઆઇ એલ) દાખલ કરી. સમગ્ર દેશમાંથી 6000 લોકોએ અને મુંબઈના 8500 લોકોએ અપીલ લખી હતી તેમજ મુંબઈના 10000 લોકો અને કર્ણાટકના 29 જિલ્લાના 40,000 લોકોએ ખુલ્લો પત્ર લખ્યો હતો. આ તમામને, એમની અમૂલ્ય એકતા અને શક્તિ દર્શાવવા બદલ મારી કૃતજ્ઞતા. તમે મને માત્ર મારા માટે જ નહીં પરંતુ ભારતની

દરેક સ્ત્રી માટે સંઘર્ષ કરવાની તેમજ ન્યાયના વિચારને બચાવવાની ઇચ્છાશક્તિ આપી. હું તમારો આભાર માનું છું.

મારા પોતાના જીવન માટે અને મારા બાળકોના જીવન માટે આ ચુકાદાનો સંપૂર્ણ અર્થ હું ગ્રહણ કરી રહી છું, તે દરમિયાન આજે મારા હૃદયમાંથી જે દુઃખ નીકળે છે તે એ છે કે – “કાયદાનું શાસન સૌથી ઉપર અને કાયદા સમક્ષ સમાનતા સૌના માટે.”

બિલકિસ બાનો, 8 જાન્યુઆરી, 2024
(એડ. શોભા ગુપ્તા દ્વારા જારી)

बिलकिस याकूब रसूल का बयान

8 जनवरी 2024

सर्वोच्च न्यायालय में न्यायमूर्ति बी.वी. नागरत्ना और न्यायमूर्ति उज्ज्वल भुइयां की पीठ ने 2022 में बिलकिस बानो के साथ सामूहिक बलात्कार और उनके परिवार के 14 सदस्यों की हत्या के अभियुक्त 11 लोगों को दी गई छूट को रद्द कर दिया।

असल में आज मेरे लिए नया साल शुरू हुआ है। मेरी आंखें राहत के आंसूओं से भीग गई हैं। पिछले डेढ़ साल में आज पहली बार मेरे चेहरे पर मुस्कान आयी। मैंने अपने बच्चों को गले लगाया और मुझे ऐसा लग रहा है कि मेरे सीने से पहाड़ जितना बड़ा पत्थर आज उतर गया। अब मैं सांस ले पा रही हूँ। यही न्याय का अहसास है। मेरे लिए, मेरे बच्चों और हर जगह की हर एक महिला के लिए समान न्याय का समर्थन करने और उम्मीद की रौशनी के वादे के लिए मैं भारत के माननीय सर्वोच्च न्यायालय का शुक्रिया अदा करती हूँ।

मैंने पहले भी कहा है और आज फिर से कह रही हूँ कि जिस तरह की मेरी यात्रा रही है उसपर अकेले नहीं चला जा सकता। मेरी इस यात्रा में मेरे पति और मेरे बच्चे हमेशा मेरे साथ रहे। मेरे साथ मेरे दोस्त थे जिन्होंने इतने नफरत के समय में मुझे बहुत सारा प्यार दिया, और हर मुश्किल मोड़ पर मेरा हाथ थामे रखा। मेरे साथ मेरी बेहतरीन वकील, एडवोकेट शोभा गुप्ता हैं जो पिछले 20 सालों से मेरे साथ मजबूती और दृढ़ता के साथ चल रही हैं और जिन्होंने न्याय के प्रति मेरी उम्मीद को कभी खोने नहीं दिया।

डेढ़ साल पहले, 15 अगस्त, 2022 को जब वे लोग, जिन्होंने मेरे परिवार को खत्म कर दिया और मेरे अस्तित्व को आतंक से भर दिया था, उन्हें पूरी सज़ा से पहले ही छोड़ दिया गया; उस वक्त मैं टूट गई थी। मुझे लगा कि साहस का मेरा भंडार खत्म हो गया है। लेकिन तब तक ही, जब तक लाखों की संख्या में लोगों की एकजुटता मेरे पास नहीं आई थी। हज़ारों की संख्या में भारत के आम नागरिक और महिलाएं आगे आए। वो मेरे साथ खड़े रहे, मेरे पक्ष में बोले और सर्वोच्च न्यायालय में पी.आई.एल भी दर्ज की। हर जगह से 6000 लोगों ने और मुंबई से 8500 लोगों ने अपीलें लिखीं; 10,000 लोगों ने खुला पत्र लिखा, साथ ही कर्नाटक के 29 जिलों के 40,000 लोगों ने भी लिखा। इनमें से हर एक व्यक्ति की एकजुटता एवं उनके ताकत के प्रति मैं बहुत आभार व्यक्त करती हूँ। आपने मुझे लड़ने की शक्ति दी, ताकि न सिर्फ़ मेरे लिए बल्कि भारत की हर महिला के लिए न्याय पाने का विचार बचा रहे। आप सभी का बहुत शुक्रिया।

अब, जब मैं अपने और अपने बच्चों के जीवन के लिए इस फैसले के अर्थ को पूरी तरह समझने की कोशिश कर रही हूं, मेरे दिल से जो आज दुआ निकल रही है वह बहुत सरल है - सबकुछ से ऊपर क़ानून हो और क़ानून की नज़र में सभी बराबर हों।

बिलकिस बानो, 8 जनवरी 2024

(एडवोकेट शोभा गुप्ता के माध्यम से जारी)